

Næstved Kommunes økonomiske politik

Juni 2024

NÆSTVED

Byrådet har med den Økonomiske Politik fastlagt retning og ambition for arbejdet med økonomi.

Det skal fastholdes, at Næstved Kommune har en robust økonomi. Det er det fundament, som gør det muligt at udvikle ydelser og services til gavn for borgere og erhvervsliv.

Derfor fastlægger politikken:

- Et grundlæggende økonomisk fundament, så vi kan overvåge, at økonomien forbliver robust
- Hvordan vi udvikler arbejdet med økonomi.

Den økonomiske politik understøtter

Budgetoverholdelse samt ingen ufinansierede tillægsbevillinger.

Budgetoverholdelse og ingen ufinansierede tillægsbevillinger skaber stabilitet og dermed ro til at arbejde med kerneopgaven.

Etablering af årligt råderum.

Det er afgørende for udvikling af services til borgere og virksomheder, at der skabes råderum til politisk prioritering.

Sikring af økonomisk bæredygtighed ved:

- Gennemsigtighed og prioritering: Vi skaber gennemsigtighed i, hvad ting koster og sikrer politiske prioriteringsmuligheder.
- Effektivisering og samarbejde med eksterne aktører: Vi får mere ud af de tilgængelige ressourcer
- Vækst: Vi gør den samlede økonomi større.

Sådan følges op på den økonomiske politik.

Der følges op på måltal i den økonomiske politik som en del af budgetlægningen, når der udarbejdes budgetkontroller og regnskab.

Der følges op på udviklingsdelen af den økonomiske politik i budgetlægningen og ved regnskabsafslæggelse.

Den økonomiske politik revideres i 2028.

1. Det grundlæggende økonomiske fundament

Det er en forudsætning for sikker drift og udvikling af Næstved Kommune, at økonomien er robust. Som en del af den Økonomiske Politik følges det grundlæggende økonomiske fundament ved løbende at holde øje med en række måltal.

Måltallene er: Det strukturelle driftsoverskud, Langfristet nettogæld excl. ældreboliger, Gennemsnitslikviditeten, anlægsniveauet samt budgetoverholdelse.

Måltallenes værdier er fastlagt i den Økonomiske Politik. Hvis værdierne nås, så vurderes økonomien at være robust.

2. Økonomisk bæredygtighed

Når der er styr på økonomien og den udvikler sig bæredygtigt, så der er rum for at videreudvikle ydelser, services og velfærd til borgere og erhverv. Derfor indeholder den økonomiske politik udviklingsmål, som skal sikre, at økonomien forbliver robust og bæredygtig også på længere sigt.

Målene for udvikling af økonomisk bæredygtighed er:

- Fra fast til sikker hånd - omhandler omlægning af Næstved Kommunes arbejde med budgetlægning og opfølgning på budget samt den politiske involvering heri
- Effektiviserings- og råderumshandleplan
- Vækst handleplan

På de næste sider foldes den økonomiske politiks målsætninger ud.

Det grundlæggende økonomiske fundament

Det strukturelle driftsoverskud

Det strukturelle driftsoverskud er forskellen mellem kommunens indtægter og driftsudgifter. Driftsoverskuddet finansierer anlægsudgifter samt afdrag på gæld.

Udgangspunktet er, at der er et pres på det strukturelle overskud. Borgernes forventning til ydelser og services er stigende. Der forventes ingen yderligere finansiering centralt fra til at mindske det pres - kun nye midler til ny lovgivning, pris- og lønfremskrivning og demografi.

Idet behovet for anlægsudgifter er stigende, så er målet for driftsoverskud også stigende.

Udgangspunkt	Mål
Det strukturelle driftsoverskud i budget 2024 er på 190 mio. kr.	Det strukturelle driftsoverskud forøges som minimum på følgende måde: 2025: 195 mio. kr. 2026: 205 mio. kr. 2027: 215 mio. kr. 2028: 225 mio. kr.

Langfristet nettogæld excl. ældreboliger

En lav gældsbyrde er ensbetydende med lave udgifter til renter og afdrag. Afdragsprofilen ligger fast, idet betingelser for afdrag indgås, når gælden optages. Herudover er det kommunale lånoptag begrænset af lovgivning.

Næstved Kommune optager lån til anlæg i det omfang det lovgivningsmæssigt er muligt

Gælden i Næstved Kommune ex. ældreboliger og feriepengeforpligtelser er reduceret siden 2014.

Gælden opgøres uden gæld til ældreboliger.

Udgangspunkt	Mål
I regnskab 2023 udgør den langfristede gæld uden gæld til ældreboliger i alt 759 mio. kr.	Kommunens langfristede gæld skal fortsat nedbringes i de kommende år. De nuværende låneforpligtelser og afdrag på lån vil medføre, at gælden nedbringes betragteligt. Byrådet beslutter årligt, om de vil optage yderligere lån ud fra låneberettigede udgifter. Det ændrer ikke på, at den langfristede gæld fortsat nedbringes.

Det grundlæggende økonomiske fundament

Gennemsnitslikviditet

Det er nødvendigt for en kommune at have en likviditet af vis størrelse for ikke at være sårbar overfor uventede udsving i udgifter og indtægter.

Udgangspunkt

Næstved Kommunes gennemsnitslikviditet med udgangen af 2023 var på 634 mio. Kr.

Gennemsnitslikviditeten er faldende.

Mål

Næstved Kommunes gennemsnitslikviditet skal udgøre mindst 450 mio. kr. i perioden 2025 — 2028

Anlægsniveauet

Næstved Kommunes anlægsudgifter er lave.

Det er vurderingen, at der er behov for, at anlægsudgifterne stiger de næste år.

Udgangspunkt

Næstved Kommune brugte i 2023 i alt 263 mio. kr.

Mål

Næstved Kommunes anlægsudgifter skal i de følgende år udgøre minimum:

2025: 133 mio. kr.

2026: 151 mio. kr.

2027: 169 mio. kr.

2028: 190 mio. kr.

Økonomisk bæredygtighed

Omlægning af Næstved Kommunes arbejde med økonomi

Byrådet ønsker en større gennemsigtighed i forhold til, hvordan pengene anvendes samt mulighed for bredere tværgående politisk prioritering — eksempelvis ved budgetlægning, større økonomiske udfordringer mm.

Samtidig er der et stort udgiftsmæssigt pres på særligt det specialiserede område (både for børn og voksne), ældreområdet og specialundervisningsområdet.

Idet udgiftsbehovet er større end indtægtsgrundlaget, vil der fortsat være behov for tilpasninger af ydelser og serviceniveau. Men med gennemsigtighed i serviceniveau og andre styringsdata, en politisk tværgående prioritering, der finder sted tidligere i budgetprocessen så forventes alt andet lige en bedre budgetoverholdelse.

Arbejdet med omstillingen vil strække sig over flere år.

Udgangspunkt

Udgangspunktet for arbejdet med økonomi er fastlagt i de gældende økonomistyringsregler

Næstved Kommune har udviklet et ledelsesinformationssystem "Vis Næstved", som indeholder en del af de nødvendige styringsdata, som kan indgå i budgetlægnings- og opfølgningsprocesserne.

Mål: Fra fast til sikker hånd

Omstilling af arbejdet med budgetlægning og budgetopfølgning mm. Økonomistyringsregler godkendes i efteråret 2024.

Der udarbejdes handle- og implementeringsplan for den samlede omstilling i 4. kvartal 2024

Fokus på:

- Tydelige budgetforudsætninger om aktiviteter, ydelser og forløb, prognoser, budgetmodeller. (pris * mængde)
- Tidlig inddragelse af Byrådet til tværgående politisk prioriteringer
- Lavere bevillingsniveau

Når omstillingen er implementeret sikres:

- bedre informerede beslutninger (gennemsigtighed)
- større forklaringskraft ved underskud
- Mere holdbare budgetter

Målet er, at der udarbejdes handle- og implementeringsplan i 4. kvartal 2024

Økonomisk bæredygtighed

For at sikre, at Næstved Kommune får så meget ud af budgetterne som muligt samt øge indtægts- og finansieringsgrundlaget, så der er flere penge at gøre godt med, skal Næstved Kommune til stadighed arbejde med effektiviserings- og vækstinitiativer. Det er særligt nødvendigt, fordi kommunens udgiftsbehov er større end indtægtsgrundlaget.

Alt andet lige betyder en gennemført effektivisering, at der frigives ressourcer, der kan anvendes til andre formål. Det er væsentligt, at når der arbejdes med at finde større økonomiske råderum, at de fundne økonomiske råderum underlægges politisk prioritering.

Digitalisering og samarbejde med eksterne parter indgår som en del af effektiviseringsarbejdet.

Udgangspunkt (Effektivisering)

Næstved Kommune har arbejdet med effektivisering i en årrække på forskelligvis.

Fra procentvise rammebesparelser til råderumsprojekter med fokus på konkrete funktioner.

Mål: Effektivisering og råderum

Der udarbejdes en effektiviserings- og råderumshandleplan. Effektiviseringsmulighederne er eksempelvis: Strukturelle effektiviseringer, digitalisering og automatiseringer, investeringscases, samarbejde med eksterne parter mv.

Der skal årligt findes råderum for 30-60 mio. kr., som kan indgå i budgetlægningen. Rammereduktioner kan benyttes til at skabe råderum.

Målet er, at Effektiviserings- og råderumshandleplanen er vedtaget primo 2025 og handleplanen følges.

Der skal være fokus på vækst- og forebyggelsesinitiativer, som gør, at kommunen får flere indtægter - og/eller færre udgifter. Erhvervspolitikken er et eksempel på en politik, som betyde vækst i kommunen og dermed forøgede skatteindtægter og færre omkostninger til offentlig forsørgelse. Merindtægten eller den sparede offentlige ydelse til forsørgelse vil kunne anvendes til udvikling af kommunens tilbud og ydelser

Andre måder at skabe et yderligere økonomisk råderum kan fx være ved at sikre at uddannelsesniveaue og/eller beskæftigelsesgraden stiger blandt kommunens borgere, øget udbygning af erhvervsarealer og salg af jord/grunde mv.

Udgangspunkt

Der er tidligere arbejdet med vækst initiativer. Der er arbejdet målrettet med erhvervsområdet, hvilket har resulteret i en Erhvervspolitik.

Mål: Vækst

Der udarbejdes en samlet handleplan for vækstinitiativer i første halvår af 2025.

Indholdet vil blandt andet omhandle: Flere i beskæftigelse, flere private arbejdspladser, øget sundhed, initiativer, som skaber højere indkomstgrundlag - eksempelvis et højere uddannelsesniveau

Målet er, at væksthandleplanen foreligger i første halvår af 2025 og at handleplanen følges.

Overblik over mål i den økonomiske politik

Det grundlæggende økonomiske fundament

Mål: Det strukturelle driftsoverskud forøges som minimum på følgende måde:

2025: 195 mio. kr.
2026: 205 mio. kr.
2027: 215 mio. kr.
2028: 225 mio. kr.

Mål: Kommunens langfristede gæld skal fortsat nedbringes.

Kommunens langfristede gæld skal fortsat nedbringes i de kommende år. De nuværende låneforpligtigelser og afdrag på lån, vil medføre at gælden nedbringes betragteligt. Byrådet beslutter årligt om de vil optage yderligere lån ud fra låneberettigede udgifter. Dette vil ikke ændre på at den langfristede gæld fortsat nedbringes.

Mål: Gennemsnitslikviditet

Næstved Kommunes gennemsnitslikviditet skal udgøre mindst 450 mio. kr.

Mål: Anlægsniveau

Næstved Kommunes anlægsudgifter skal i de følgende år udgøre minimum:

2025: 133 mio. kr.
2026: 151 mio. kr.
2027: 169 mio. kr.
2028: 190 mio. kr.

Økonomiske bæredygtighed

Mål: Fra fast til sikker hånd

Omstilling af arbejdet med budgetlægning og budgetopfølgning.

Der fremlægges til beslutning et projektoplæg og implementeringsplan i 4. kvartal 2024.

Mål: Effektivisering og råderum

Der fremlægges til beslutning en Effektiviserings- og råderumshandleplan primo 2025

Mål: Vækst

Der fremlægges til beslutning en samlet handleplan for vækstinitiativer i første halvår af 2025.